

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԵՐՐԱՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ ԸՆԲԱԹ 4 ՄԱՅԻՍ 1863

ԹԻՒ 700

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍԱԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ 4 ՄԱՅԻՍ

Յունաստանի թագաւորական ամբողջ գործողութեան թէպէտեւ զանազան դժուարութիւններ ծա...

Այս պաշտպան տէրութիւնները նախ երաշխաւոր կըլան նորոնոր թագաւորին թէ Յունաստանը 50...

Գիտե՛ք արժան է, որ Յունաստանի նախորդ վեհապետ Օթոն թագաւորը բողոքադիր մը յուղար...

Ուստի, ինչպէս կըսենք, ի վերաւոր գործքերը լինեցած են և լինելի մէջ արդէն պատրաստու...

Բոլորնայի պատամբութիւնը կըշարունակուի, թէ և

ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԵՐՐԱՐԻ ՏԱՐԻ

ՆԱՄԱԿ ԽԱՂԱՔԱՎԱՆ

Գրեալ առ հայագի բնակիչս Կապաթայի

Ի հանդուգեալ ամենապատիւ տէր Յակոբ սրբազան Արքեպիսկոպոսէ, ի վաղեմի Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ:

Աստուածատէր և մեծահաւատ պարոնաց համազգեաց մերոց, բնակութեամբ հաստատեցեալ ի Կա...

Մինչև ատուցեալ ինչ ձեզ ի խորհրդեան, երկնչիմ սիրելի զաւակունք իմ, հարկ համարեցայ յայտ առնել...

Ռուսաց ծղոստափառ կայսրը հաճեցաւ մարդասիրաբար անյիշատակութեան հրովարտակ մի հրատարակել...

Այս երկրին մէջ ժամանակ առ ժամանակ շարունակաբար պատահած ապստամբութիւնները Լեւո...

Փարիզի 1. Կաթոլիկ անուն օրագիրը կըսէ թէ, Կաթոլիկ և Ռուսաց տէրութեան մէջ եղած յարա...

Յիշեալ Փարիզի թերթերուն յայտած ակնկալութեանց յառաջ, Ռուսիան արդէն իւր պարտքը լի...

Վերելիայի Միացեալ-Կահանայաց հասարակապետութեան և Միացեալ կառավարութեան մէջ եղած քաղաքական յարաբերութիւնները բաւականապէս...

ազգայնական լինելու և վստահութեամբ Ազգայնական լինելու, և բազմաթիւ և տեղեւոր գործակալաց և տե...

Վերելիայի պատերազմական նաւուց հրամանատարաց որոնք անհիմն պատճառանք կըբռնեն Միացեալ առե...

Լոնտոնի Տ. Բլէք օրագիրը կըծանոցանէ թէ, Վերելիայ արտաքին գործոց պաշտօնէյ լորտ Ջոնս...

Մեք կըյուսամք թէ գործքերը այս աստիճան չեն ծանրանար, և այժման պատահած դժուարու...

Կաթոլիկ կայսեր հօրեղբորդին Կարոլէոն իշխաւոր ընկերութեամբ իւր լծակցին Բլոքիլ իշխա...

Կըհաստատեն թէ Կարոլէոն իշխաւոր Պաղէսթին և սուրբ Երուսաղէմ ևս այցելութեան պիտի երթայ:

Միացեալ ամսոյ 22ին Բարձրագոյն Գլուղ կայսերական ինքնագիր հրովարտակ մի կարգացուցաւ...

Հայք Հեղբայրասեակայք յորչափ ժամանակաց հետեզատկապ իցեն յերկրորդ օտար, միշտ զկեանս զգուշ...

Ինչպէս կը տեսնուի, Վարկաթայի Հայ ժողովրդական երկպառակութիւնը՝ ընդհանուր ազգին ցաւակցութեանը արժանի գործ մըն է և մեր վեհափայլ սրբազնասուրբ Վաթնիկոսին հայրական յատուկ խնամոցը և ծանր ուշադրութիւնը կարօտ է, որ շուտով վախճան մի ընդունի: Սեփոյն ունիմք թէ՛ Վրին Աստուածապատիւ սրբազնութեան առաքելական սիրահարէր ազգու մէկ կոնգալը կարող է երկպառակեալ հոգեւորականաց և աշխարհականաց սրտերը կակղեցնել Վարկաթայի մէջ, ու անոր եկեղեցին՝ շնորհիւն Աստուծոյ ազատ պահելի փորձանայ:

ՓՈԽՈՒՄՆ ԱՌԱՍՏՈՒԱՅ

ԲԷՆԵԱՍԱՐԵԱՆՑ ԹԱԳԻՏՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍՈՍԻ

Յաւալի սրտիւ կիմանամք թէ Պարկաստանի և Հնդկաստանի հոգեւոր հովիւ և Վորջուկայու Ամառափրկեան վանուց առաջնորդ զերապատիւ տէր Բաղդէոս սրբազն արքեպիսկոպոսը իւր մահկանացու ընթացքը կնքեր է մօտերս Վորջուկայու մէջ՝ ի տիրութիւն սրտի իւր հոգեւոր հօտին:

Հանդուցեալ Սրբազանը տասներկու տարիէն աւելի է որ Վորջուկայու առաջնորդութեան դժուարին պաշտօնը կը վարէր, և ձեռքէն եկածին չափ աշխատեցաւ բարեկարգութեամբ զարգացնելու յիշեալ վանքը, և ուսմանը յատկացնելու խեղճ ժողովրդեան մէջ սակայն դժբաղդութեամբ կը լսեմք թէ իւր ջանքը մեծ յաջողութեամբ չպատկուեցաւ: Պերապատիւ տէր Բաղդէոս արքեպիսկոպոսը կենցաղազէտ, լեզուազէտ ու գիտնական անձ մըն էր և յիշուայ ու Պարսից տէրութեանց շքանշաններով պատուեալ: Ուստի այսպիսի հոգեւոր հովիւի մը մահը անշուշտ մեծ դժբաղդութիւն մըն է ընդհանուր ազգին համար: որ իրաւամբ կողքայ դառնապէս իւր ըրած ազեւտալի կորստեանը վերայ:

Յաւ է մեզ տեսնել որ հանդուցեալ Աբէլեան Ղրիզոր աղային կտակը: որուն վրայօք անցեալները հոգ կը տանէր Իզմիրի ազգային քաղաքական ժողովը, դարձեալ երեսի վրայ թող արուած է:

Այս անհոգութեան պատճառը՝ դիտեմք որ ազգին արդիւնք մի չէ ունեցեր. եւ որովհետեւ ստորագրութիւն չունէր, Կալկարայի մեջ կարծուէր եւ հուշակուէր էր Կոստանդնուպոլսոյ այժմեան Պատրիարքի և նոյն նամակին գրողը:

Ըստ անհաշիւ զի որ զինքն բժիշկ խօթացելոյ քարոզէ, պարտ է ունիլ և զնորոգութիւն արուեստին, զի մի վրիժք գլխիւ, ապաքինել կամեցեալ, մահաւոր զոյցի, որպէս կը մտնի ձեռնարկի զրուստանն ասի պատճառել զինքն, մինչ իրաւունք սիրոյն պահանջը հաւատար կուսակցութիւն և ոչ որոշակի:

Ասէ լուեալ յաղայ Պողոս Վիլնէն աղին սիրելոյ(1) այլ որպէս հովիւ վորձառեալ չմարմնայ նկատել թէ զի՞ վկայութիւն միւր ընդդէմ բազմաց հաւատալի, և թէ զի՞ աղ Վիլնէն աղն վկայի ոչ հաւատար քարոզական խոսքի. նաեւ եթէ այսպէս՝ հիմն ոչ զիտրութեանց անցից խօսեցեալ և կամ յայտնեալ զմիջոցն յոր հաւատարկու:

(1) Պողոս Վիլնէն՝ որչափ իսկզբան մտին իւրոյ յայտ քաղաք յարգեցաւ՝ պատուեցաւ եւ շահասիրեցաւ ի հասարակութեան, այնքան եւ յետնորդ գտաւ յերախտիս նոցա, մանաւանդ առ երիս նշանաւորեալ անձինս որք բարեբարութիւն մեծ բնածեմեալ ինքեան. որք եւ տէր Յովնանեա խաչկեան, աղա Յովնան զան էլիազ եւ պարոն Յովնանեա Ավդայեան: Առաջինն՝ յորդորից աղա Յովնանեան ինքեան ժողովրդոց, երկրորդն տուից նմա տալարան մի սարօք, հանգիստ հազարաւոր ռուսիոյ, եւ երրորդն օգնական նմա պէսպէս շարադրութեամբ գրոց եւայլն. որոց ամենեցուն հակառակ կացեալ, ինքն եւս գրաւիս իւր ոչ վայելեալ, իբր բեռն ծանր ի հասարակութեան եւ ասիք գգուանաց եղեալ՝ մինչ որոյ ելն աստեղն ասի խաղաղութիւն իմբի:

մէջ կատարեալ համաձայնութիւն չըլլալն է: սակայն մտածելու է թէ՛ որ և է ժողովրդեան մէջ անկարելի է որ կատարեալ համամտութիւն ըլլայ, և այսպիսի հանցանքութիւնը կը նայ վերջապէս յիշեալ հրիտակին կորստեանը պատճառ ըլլալ. որուն գուժարժեքը՝ հանգեւած տոկոսովը, կարծեմք թէ 10,000 լիւայի պէտք է որ հասնի:

Ուստի աղային երեսփոխանական ժողովոյն միտքը կը ձգեմք այն կարեւոր գործը և կը յորդորեմք ազգասիրեալ: որ առանց ժամանակ անցնելու հոգ տանի հարկաւոր միջոցները ի գործ դնել այս հրիտակը ձեռք բերելու համար. որ ինչպէս յայտնի է, նուրբուած է Իզմիրի և Մանիսայի աղային վարժարանաց և հիւանդանոցաց:

Սուրբ Երուսաղէմայ միաբանութեան փոխանորդ ի Կոստանդնուպոլսոյ, զերապատիւ տէր Սահակ ծայրագոյն վարդապետը, ըստ որոշման յիշեալ մեծարդոյ Սիւրբանութեան և զիտրութեամբ Պոլսոյ ազգային վարչութեան անցեալամոյ 13ին ճամբայ ելաւ սուրբ Երուսաղէմ երթալու, ուր եպիսկոպոսութեան աստիճանը պիտի ընդունի վեհափայլ տէր Սահակէոս սրբազնասուրբ Վաթնիկոսին:

Ի բացակայութեան տէր Սահակ ծայրագոյն վարդապետին, Ս. Յակոբեանց միաբանութեան փոխանորդի պաշտօնը արժանապատիւ տէր Սիմէոն վարդապետը պիտի կատարէ, որ այս նպատակաւ յատկապէս յուղարկուած է ի սուրբ Երուսաղէմ:

Ուրախ սրտիւ կը լսեմք, թէ յիշեալ վանուց Ուսումնարանը օր ըստ օրէ ամենայն բարեկարգութեամբ զարգանալու վերայ է բարեջան տեսչութեամբ և դասատուութեամբ Օմիւռնացի Սիրիլեան Զօհաննէս պատուելոյն:

Վրին-Երզնէն կը ըզրեն, թէ Վաթնիկայի Սիւրբեալ Վահանգէս մէջ ըծ շխական արհեստին ուսմանը հետեւող քանի մի Հայ երիտասարդներ մօտերս իրենց օրինաւոր վկայականը ստացեր են, Այս նոր ուսեալ հայազգի բժշկաց անուանքն են, որք թէ օր Վարդապետ Վաթնեան Կոստանդնուպոլսոյ, տօքթօր Պարոնիկ Սատթեանեան Անիցի և Գառնիկ Իսթիւքեան Կ. Պոլսեցի: Այս ետքինը վերաբոյժ ատամնադործ է:

Աւստրալիայի Մէլբուռն քաղաքը դառնուող մեր հայազգի բարեկամաց մէկէն այս օրերս նամակ մի ընկալաք ներկայ տարւոյս Փետրուարի 24 ամսաթուով: Այս նամակէն կիմանամք թէ Աւստրալիայի ոսկէհանքը տասը հոգիի չափ հայազգի անձինք կը գտնուին, որոնք ամենայն ջանքիւ կաշխատին քիչ կամ շատ հարստութիւն ձեռք բերելու, որպէսզի կարող ըլլան շուտով վերադառնալ իրենց հայրենիքը ի միախառնութիւն իրենց ընտանեաց:

Թիւնք գրաւոր պաշտաւանօք անդրէն զիմալէին յոստ ողորմած Վաթնիկոսին ևայլն:

Իսկ եթէ գրութիւն յանուն Պատրիարքի կեղծեալ դժոխատարաս ներգաւորութեամբ խաւարաւորին (որպէս կարծիք լինի իսկ) զիմալ զի՞ ցաւալի և փառասլաք խմբին՝ յորում ամենէ ալիք խոտովութեան արծարծի, և պէտք ունի միջնորդի խաղաղութեան: Թող զարթոյց հոգեւոր Պողոս Պատրիարք և ջանս ի վերայ ածցէ, առ ի խելամոռել զըզեւտաւիլ խմաւոր թանգարանին խաւարութիւն: Թիւնք բարձրէն շամանդաղը այս կարծիքը զլաւ իւր, և մի ժպրկի կեղծեալ բերանէ զթիւն աշխուժից ազգասիրաց: Ահա ի սոյն սակի համարի գրութիւն տէր Նիկողայոս տէր Յ. Եղիայու 1862 Գինկ տեւրին 15 թուականաւ առ Պ. Միլտիլ Ս. Յովնանեան եղբայր տէր Յովնանեա խաչկեան (խորհրդով և օրինակատուութեամբ տէր Սարգիստի տէր Յովնանեան զասակից զրացի և բարեկամին, որպէս ոճ նորին պարզապէս յայտ առնէ). իբր զի նա յայտնեաց էղբորն զըզեւտաւիլ, «եղէն ջախջախեալ են յոր յեղեալ կայ ինքն (այսինքն տէր Յովնանէն), զողջ վնիցի զի մի անկաշխիւն. որ ունիցի ականջս բերել լուրից»:

Տէր Յովնանէն յեղեալէր միայն ի յոյն որ առ Երուսաղէմ սրբազնապատար Վաթնիկոսին և սրբազնամար Սիւրբանեան. արդ եթէ այն ևս ջախջախեալ եղէն իցէ փոխադրեալ, այլ զինչ յոյս նմա և ազգիս Հայոց:

Յիշեալ մեր հայազգի եղբայրքը՝ կարծեմք 8-10 տարիէ հետէ Աւստրալիա կը գտնուին, որոցմէ մէկը՝ որ Հնդկաստանցի է, Մէլբուռնի մէջ ամուսնացեր է անդղիացի աղջկան մի հետ և երկու զաւակ ունի: Մնացեալներն ոմանք ջուղայեցի են և ուրիշները Կոստանդնուպոլսոյ խաղաղութիւն, Երուսաղէմ, Մուսուլի, Կաթիքեանցի և Վարապալցի:

Անցեալները Աւստրալիա միջոցաւ ծանուցինք թէ Մանչէսթէրի մէջ Հայոց մասուռ մի հաստատուելու վերայ է յիշեալ քաղաքին լուսաւորչական հայկազուն բնակչաց բարեպաշտ ջանքիւ:

Այս մասուռը, որոմուսթեան Աստուծոյ, արդէն հաստատուեցաւ և սուրբ Երուսաղէմի միաբան զերապատիւ Վահանգէրեանց Վարապետ վարդապետը որ Մանչէսթէրի Հայոց հոգեւոր հովիւ ընտրուած է, ներկայ տարւոյս Մարտի 31ին սուրբ Օւստիկին օրը՝ առաջին պատարագը մատուց վայելուչ հանգիստ և ի ներկայութեան բոլոր Հայ բնակչաց Մանչէսթէրի և Լիվերքուլի. որոց թիւը երեսուն հոգիի կը հասնի:

Մանչէսթէրէն դուրս նամակ մի, որ Փարիզ լրագրին 90 թուոյն մէջ հրատարակուած է, հետեւեալ մանրամասն տեղեկութիւնները կուտայ այս հոգեւոր հանգիստին և Մանչէսթէրի ու Լիվերքուլի Հայոց վրայօք:

1863 Մարտի 31ին Մանչէսթէրի Հայոց տարեգումնութեան մէջ անմահ մնալու է. վանագի առաջին անգամն էր, որ այն օր Միւրին Քրիստոսի ազատ երկրին մէջ Հայոց լեզուաւ Աստուած կը փառաբանուէր: Առաջին անգամն էր որ Հայոց եկեղեցւոյ խոնկն Սեպիդի միազատաւոր օրն կողմէնէր: Առաջին անգամն էր որ Հայկայ ցրուեալ սերունդներն սուրբ կրօնի դրօշակին տակ ժողովուրդ զիրար կը ճանաչէին ու կը բերեցին. և չէտ ազգայնիւնը: որ 8 և աւելի տարիներէ ի վեր ազատայ ազգային ժամերգութիւններէ զրկուած էին, մեծ ուրախութեամբ լցուեցան: Մարտի 28ին արդոյ խորհրդականներն հրաւիրական տոմարով ծանուցին հաստատութեան, որ Ս. Օւստիկին օրն առաջին Ս. և անմահ պատարագն մատուցուելու է ըստ ծիսի Հայաստանեայց ամենատուր Եկեղեցւոյ. և զիշերային ժամերգութիւնէն յետոյ, Պ. վարդապետն Դահիաբանց, «Պառազուրկին թողում ձեզ», բնաբան դնելով՝ ազգիւ և սրբաւորուչ ատենանշանութիւն մի ըրաւ: Աստուածաբանութեան և ազգասիրութեան վերայ, Գրիգորիոս Պրիկին՝ Աստուծոյ և մարդոյ մէջ հոգեւոր խաղաղութեան և բնականոր սիրոյ խաղաղութեան քարոզելով և Քրիստոսից բարոյական կատարելութեան կէտ:

«Սուրբ պատարագէ յետոյ՝ որոյ ներկայ էին Մանչէսթէրի և Լիվերքուլի ազգայնիւններն, Հանգստեան կարգ կատարուեցաւ: Այստեալուց և Երախտաւորաց Նշանցեղոյն երանաւէտ հանգիստ և կենդանեացն երկար կեանք և յաջողութիւն խնդրելով՝ ապա իրարու Քրիստոսի Յարութիւնն շնորհաւորեցին և հոգեւոր ուրախութեամբ լցուին իրարմէ բաժնուեցան:

«Մանչէսթէրի Հայոց մասուռն Ռումֆորտ Սթրիթ, 151, (151, Rumford Street), որ նուիրատուաց համար միշտ բաց մատենան մի կայ. ձեռնասու ըլլալ ուղղութեան կարեն իրենց նուէրն հոն ուղարկել, որ և խոյն արձանագրուելով՝ լրագրի միջոցաւ (եթէ կամենան) հրատարակուելու է:

«Ստուարտիկ Մանչէսթէրի և Լիվերքուլի Հայ վաճառականաց անուանքն՝ պարբերական կարգաւ:

Պարոնացի		
Սնուկեան Եսայի Մ.	Պօլսեցի	Ի Մանչէսթէր
Եղիազարեան Կարապետ Կիսարայի	»	»
Եսայեան Եսայի	Չմիւռնացի	»
Երեմիան Կարապետ	»	»
Թօղթեան Մարտիրոս Պօլսեցի	»	»
Խաւսիկեան Գրիգոր	»	»
Հարէնց Մարտիրոս	»	»
Մուշեան Ս. Ս. Ս.	»	(ընտանեօք)
Յակոբեան Օհաննէս	»	(ընտանեօք)
Յովնանեան Գառնիկ	»	»
Յովնանեան Միլտիլ	»	»
Շահումեան Օհան	Չմիւռնացի	»
Պետրոսեան Օհաննէս	Պօլսեցի	»
Սիւնեան Խաչիկ	»	(ընտանեօք)
Սիրուեան Պօղոս	»	»
Ստեփանեան Պօղոս	»	»
Սքէնտեան Միլտիլ	»	»

Վարդանան Տիգրան » Ի Լիվուրու
Վարդանան Սաշիկ Զմուռնայի Ի Մանչեսթեր
Տէր Գապարիան Արտաշէս » Ի Լիվուրու
Փարազեան Սարգիս » Ի Մանչեսթեր
Փարազեան Պետրոս Պօլսեցի »
Փեշուխեան Ուլիսիս » (ռուսներ)
Քարամանեան Օննիկ » Ի Մանչեսթեր
Ֆրանսիական Գեորգ »

Եւսեփ Երվին 2 տարու մէջ եկան,
Եւսեփեան Յակոբ Պօլսեցի Ի Մանչեսթեր
Փարազեան Գրիգոր »

Մենք երկու Հայ ևս կրճատեմք Ի Մանչեսթեր, եւ
կու եղբարք Մելիքեան Պօլսեցի, որոնց անուանը չեմք
գիտեր ինչո՞ւ չերկիր Մանչեսթերէն մեզ խրկուած
վերի ցանկին մէջ:

Փարիզ լրագրին այս ծանօթութեանը վերայ կը յա
ւելումք, թէ մեք ևս ուրիշ երկու Զմուռնայի Հայ հա
րուստ վաճառականներ կրճատեմք Մանչեսթերի մէջ,
որոնք առժամանակեայ կերպիւ իրարմէ դարձած են:

Առնցմէ մէկն է մեծարդոյ մահտեսի Յօշոնէս աղան
Սարգսլարեան և երկրորդը՝ մեծարդոյ մահտեսի Սարգսլար
աղան Տայիեան, որ ամսոյս 2ին հինգշաբթի օրը Էջու
տանդնուպօլիս գնաց, ուսկից՝ Բիւսթէնէյի ճանապարհ
հաւ Մանչեսթեր պիտի երթայ:

Կիպրոս կղզւոյն Լէֆթոսի մայրաքաղաքը Հայոց
ազգը գեղեցիկ եկեղեցի մի ունի կառուցեալ յանուն
սրբոյ Լստուածածնի, որուն կից շինուած է նաև
ընդարձակ առաջնորդարան մի և պատուական դպրոց
մի: Բայց յայտնա՛ն, յիշեալ մայրաքաղաքէն 5-6
ժամ հեռու Պարթափ քաղաքը կոչուած տեղը սուրբ Մա
կար ճգնաւորի անուամբ վանք մի ունիմք: Որ բա
ւականապէս հարուստ է քանդի երկու մեծ ազարակ
(չիֆթլիք) ունի, որ այժմ տարին առ նուազն 30-
40 հազար զուռուշ եկամուտ կը բերէ աղատի ծա
խուց: Սուրբ Լստուածածնայ եկեղեցին ևս շատ
արծաթեղեն և ուրիշ թանկագին զարդեր ունենալէ
ի դատ, տուներ, խանութներ և ուրիշ անշարժ
ստացուածքներ ևս ունի:

Բայց դժբաղդաբար այս ամեն հարստութիւնն
բոլոր հանգերն, յիշեալ մայրաքաղաքին Հայ ժողո
վուրդը, որ այսօրուան օրս ընդ ամենը 24 դերգաս
տան մնացեր է, ի բազմաց հետէ դուրի է օրինա
ւոր հոգեւոր հովիւէ, չունի մէկ երկու արժանաւոր
քահանայ, չունի դպրատուն և հետևաբար ա
մենքն ալ, թէ՛ արք և թէ՛ կանայք, ամենին հայե
րէն բառ մը անգամ չեն գիտեր և վերջին ծայր
տողութեան և անկրթութեան մէջ կապրին: Սուրբ
Մակարի վանուց և սուրբ Լստուածածնայ եկեղեց
ւոյն ստացուածոց տնտեսութիւնը քանի մը երեւել
եաց ձեռքը մնացեր է և խիստ անարժան ու անհա
ւատարիմ կերպիւ կը կառավարուին: Եւս ստացուա
ծոց հոգաբարձութեանը պատճառաւ, ըստորում
իւրաքանչիւրք կուգէ որ ինքը ըլլայ հոգաբարձու,
երկապառակութիւնը, ատելութիւնը և սաստիկ թշնա
մութիւնը ի վաղուց անտի արմատացեր է Լէֆթոս
սիայի հայազգի քանի մի երեւելեաց մէջ: Ասոնք
թէպէտև բաւականապէս հարուստ են, այսու ամե
նայնիւ չհասնիր թեանէ շարժեալ, ամենին հոգ չեն
տանիք բարեկարգութեան և պայծառութեան մէջ
պահել եկեղեցին և վանքը, չեն ուղեր դպրատունը
քանալ ու մէջը վարձապետներ կարգել, այնինչ
40ի չափ Հայ տղայք, թէ՛ արու և թէ՛ եգ, առանց
կրթութեան և առանց ուսման փողոցները կը պտըտին
ամենախեղճ վիճակի մը մէջ:

Եւս ցաւալի կացութիւնը պատմող արժանահա
ւատ անձինքը ապահովուցին մեզ, թէ յիշեալ վա
նուց և եկեղեցւոյն ստացուածքները, եթէ արժա
նաւոր կերպիւ և հաւատարմաբար արգիւնաւորուե
լու ըլլան, տարին 200 հազար զուռուշ չափ եկա
մուտ կրնան բերել, այնինչ այժմ միայն 40 հազար
զուռուշ կը բերեն: Եւ այս 40 հազար զուռուշը ո՞ր
ծախք կը ըլլայ. ոչ ոք գիտէ. քանզի ինչպէս վերը
ըսինք, ոչ դպրատուն ունին և ոչ օրինաւոր հովիւ:

Կոստանդնուպօլսոյ ազգային մեծարդոյ վարչու
թիւնը այս դժբաղդ եղելութիւնը խմանալով, յու
սամբ թէ ազգասիրաբար խնամք կը տանի դարման և
ճար մը մտածելու ի բարեկաւութիւն Լէֆթոսիայի
սակաւութիւ Հայ ժողովրդեան կացութեանը և այն
տեղ դտնուած ազգային ստացուածքը անփնա պահ
պանելու և արգիւնաւորելու համար:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ • 1 ՄԱՅԻՍ

Կայսերական հրամանաւ, հասարակաց կրթութե
վարժարանի պաշտօնեայ Սափ փաշան՝ Երգարութեան
բարձրագոյն ատենին անդամ անուանեցաւ:

— Յայտնի է որ ի յիշատակ Գառաւաղի յաղթա
կան պատերազմին արձաթ միտալներ շինուեցան նոյն
պատերազմին մասնակից եղող զօրավարին շնորհուե
լու համար: Եւրէկ Քէհհասիանէին դաշտը ի ներ
կայութեան օգոստոսիս Սուլթանին այս միտալաց
բաժնուելուն հանգէսը փառաւորապէս կատարուեցաւ:

— Ըստ վարժարանի սովորութեան, երբոր օսմանեան
կայսրը կարճ կամ երկար ճանապարհորդութենէ մը
ետեւ իւր մայրաքաղաքը կը վերադառնար, վախտէ
Սուլթանը, կայսերական պալատին տիկինները և
նախարարաց ընկիւնները ընծաներ կը մատուցանէին
Նորին Վիճափառութեանը: և այս ընծաները սո
վորաբար աղամանդեայ զարդերէ բաղկացեալ էին:

Բայց օգոստոսիս Վախտէ Սուլթանը այս վա
ղարի սովորութիւնը բարեկարգել ուղեւով, փոխա
նակ յիշեալ ընծայից, կամեցաւ 3000 հատ Մինիէի
քարապինա մատուցանել Նորին Վիճափառութեանը:
Նախարարները ևս միևնոյն օրինակին հետեւելով,
նմանապէս 3000 Մինիէի քարապինա ընծայեցին
օգոստոսիս Սուլթանին:

— Օտար տէրութեանց հպատակաց վկայգիրները
քննելու համար հաստատեալ Յանձնաժողովը, ու
րուն գումարման տեղը Բարձրագոյն Դուռն է, եւ
րէկ իւր առաջին նիստը ըրաւ սկսելով նախ Սուլթանի
հպատակ եմ ըսողաց վկայգիրները քննելու:

— Մայրաքաղաքիս Քիւլլէ Կիւլլէ գաղղիական
լրագրիւ կը ըսէ թէ, օգոստոսիս Սուլթանին ողջամբ
վերադարձին առթիւ, Վախտէ Սուլթանը 8000
զուռուշ յուղարկեց ի նուէր Հայոց դպրատանց և
զրիթէ նոյնչափ գումար մի ևս հաճեցաւ Յունաց
դպրատանց ընծայելու:

ՅԱՆՈՒՆԻՍ ԵՒ ՔԱՆՍԱՆԻՍ

Զմուռնիա, 4 Մայիսի

Նահանգիս կառավարիչ վսեմախոյլ Ահմէտ փոռոյն
շնորհելու խառն յանձնաժողով մի կազմուեցաւ Նախա
դահլիթ Լամի Բանչպանդատէ Սուլթանին Վիճիւն:

Այս յանձնաժողովը, որ բաղկացեալ է վաճառական
ներէ, սկզբնաւորութիւն և միջնորդներէ, հոգ պիտի տա
նի դրամաց օրինաւոր գիներով առնուելուն և տրուե
լուն վերայ և օրինաւորացները պիտի յայտնէ Նորին
Վսեմութեանը: Յիշեալ յանձնաժողովը ամեն հինգ
շաբթի օր իւր աստիճանութեան պարտք պիտի գումարուի
իրեն հոգաւորութեանը յանձնուած գործը յաջողու
թեամբ յառաջ տանելու համար:

— Նորին Վսեմութեանը հրամանագրին համեմատ,
որով երթալը արգիւրած է մինչև ցվեր օգոստոսի
և այս կարգադրութեան օրինաւոր դաժնուցները պիտի
պատժուին ու իրենց հրապանները յարբուելա պիտի
դրաւուին:

— Գրախ սրտիւ խնայանք, թէ Աղէքսանդրիա դա
ցած ժամանակը, օգոստոսիս Սուլթանը բարեհաճիք է
մարդասիրաբար փաշայութեան բարձր աստիճանը չը
նորհելու Զմուռնայի վսեմախոյլ Նուրաթ Վիճիւն: Որ
ինչպէս յայտնի է, Եգիպտոսի բարձրագոյն ֆոխար
քային խորհրդոյ քարտուղար և թարգմանն է:

— Պիւրութիւն կը գրեն թէ մօտեւ երկու դարդիայի
ղնուորական պաշտօնակալ և չորս դարդիայի զինուոր
հասեր են յիշեալ քաղաքը, ուսկից իրանան պիտի եր
թան եղեր, նոյն երկրին ազգային պահապան զօրք
կարգադրելու համար, ըստ խնդրոյ Լիւանանու կուսա
կալ հայկազուն վսեմախոյլ Տաութ փաշային:

— Աթէնքէն հասած վերջին լուրերը շատ ծախող
են. քանզի առաջակիութիւնը և անխնայութիւնը օրրոտ
օրէ ստիպելի կերպիւ կը յաւաքանայ Յունաստանի մէջ
և կառավարութիւնը դժբաղդաբար բաւական զօրու
թիւն չունի բարեկարգութիւնը հաստատուն պահելու:

Մարդասպանութիւնները և եղեռնադրութիւնները
այն աստիճան շատցած են Աթէնքէն մէջ, որ Անգղոյ
և Պարսկոյ դեսպանները պարտաւորեցան պաշտօնական
կերպիւ սաստիկ ազդարարութիւններ գրել ազգային
խորհրդանոցին և կառավարութեանը: Բայց Միսիին
Բիլտանիոյ դեսպանին ազդարարութիւնը նշանակու
թեան արժանի և յոյժ ծանրակշիւ է. քանզի Նորին
Վսեմութիւնը կը վերջացնէ իւր գրելը զրուցելով թէ,
չուտով պիտի մեկնէ Աթէնքէն, եթէ կը եղեռնադրեն:

ըն անմիջապէս չալտոժուին և ապահովութիւնը փու
թապէս շնորհուի մայրաքաղաքին մէջ:

Յաւալին այն է, որ այս եղեռնութիւնները ըստ մեծի
մասին օտարականաց և մանաւանդ դարձապէս դէմ
գործուեր են:

Աղգային խորհրդանոցը փութացաւ իւր սրտմտու
թիւն և իւր ցաւը յայտնելու յիշեալ դեսպանաց՝ վսեմ
գործուած եղեռնութեանցը և հրաման տուաւ որ յան
ցաւորները բռնուին և սաստկապէս բռնուին:

Կառավարութեան բոլոր անդամները մէկ տեղ պար
տաւորեցան իրենց հրաժեշտը տալու Աղգային խորհր
դանոցին, որ փութացաւ պաշտօնէից նոր ժողով մի
կազմելու նախադասութեամբ քիւր Ռաֆօօֆին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՔ

Յարգոյ պարոն Պօղոս Թաղիկեան լուսանկար
պատկերհանը կը ծանուցանէ հասարակութեան, թէ
լուսանկարչութեան (ֆոթոգրաֆիայի) իւր մեքենան
հանդերձ բոլոր գործիքներովը՝ ամէն մէկ տեղ,
կամ մասն առ մասն ածան գիներով պիտի վաճառէ
մինչև ցվերը ներկայ Մայիս ամսոյն: Եւ մէկ
տեղ առնող մի եթէ գտնուի, պարոն Թաղիկեանը
յանձնառու կը ըլլայ՝ ֆոթոգրաֆիայով ո՞ր և է պատ
կեր հանելու կերպը ձրեաբար սովորեցնելու անոր:

Յայտնի է որ ժամանակէ մը ի վեր Հոյանտայի
պատուական պանիրներ կը ծախուին Բաբագեան
Ֆրեկիսանէին մէջ՝ որ Քարուչի կրօնաւորաց եկե
կեցւոյն դիմացն է: Այս պանիրներէն շատ քիչ մնա
ցած ըլլալով այժմ, եւ անոնց տեղը զանոնք խանութ
պաններուն տալու միտք ունենալով, իմաց կուտայ
այն անձանց որոնք այս առիտը տեսակ պանիրէն առ
նելու սովորութիւնն ըրած են, որպէսզի խանութ
պաններուն ծախուելէ յառաջ՝ փութան մինչեւ ց20
ներկայ ամսոյս իրենց հարկաւոր եղածին չափ ծա
խու առնուի: մանաւանդ որ առջի գիներէն աւելի
ածան պիտի տրուին այժմ:

ՎԱՐՁՈՒ ՏՐՈՒՆԵԼՈՒ ՏՈՒՆ

Այլ Եօրեթին փողոցը հանգուցեալ հանի Մուրատին
տան դիմացը՝ Հայոց եկեղեցւոյն վերաբերեալ քարաշէն
կապարկ պատուական տունը վարձու պիտի տրուի:

Ուզողը պիտի է որ Հայոց հասարակութեան պաշտ
նատունը (խօրա) երթայ, որ ի Միսի վեղեր խանը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՃՈՒՐԴ (ՄԷԶԱԹ)

Ներկայ Մայիս ամսոյն 8—20ին չորեքշաբթի օրը՝
կեսօրին երկու ժամ մնացած, Ամերիկայի բազմատե
սակ գեղեցիկ կանկարասիք պիտի վաճառուին,
ինչպէս եւ քանաքեներ, արօճեք, մանճակալներ
(քիրկիք), հայեթի ներքեւ գլուխու տախտակասե
ղաններ (բոնսոյ), հագուստի մեծ պահարաններ (տո
լապ) հայեթիով, եւայլն: Այս մեքաքը պիտի ըլլայ
Ֆրանկաց քաղը հաճի 2իւրոյն Ֆրեկիսանէին քիւ 98,
որ առաջուց հանգուցեալ Ամիրին կը վերաբերէ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Այս լրագրը երկու շաբթիք անգամ մը՝ շաբթի օրը
կը հրատարակուի: Տարեկան գինը 120 զուռուշ ողջ
դրամ է, կանխիկ վճարելի: Գարս երկաւը լրագրաց
ճանապարհի ծախքը՝ տնտիցին վերայ է: Վճ որ կուգէ
կրնայ բաժանուող դրուել Զմուռնիա՝ Արշալուստի դրա
տունը: Խի ուրիշ քաղաքաց համար, ահա կը նշանակուի
լրագրոյս յարգոյ գործակալաց անուանը, որ են:

Կոստանդնուպօլիս՝ աղա Գ. Վ. Ալէքսանդր, որուն
դրատեսնակն է, Գալաթի խանն թիւ 4:

Պրոսա՝ Յարութիւն աղա Օրապեան:

Աղէքսանդրիա՝ Վալորոս աղա տէր Գառապրեան:

Պահլէ՝ աղա Միքայիլ տէր Գառապրեան:

Յարպէ՝ աղա Միսիս Ս. Մուրատեան:

Կարին՝ մահտաի Յարութիւն աղա Գառապրեան:

Գարի՝ աղա Թումա Ճէլալեան:

Տիֆլիս՝ Համբարձում աղա Լեֆիկեան:

Մոսկուա՝ աղա Զարմայր Մանեան:

Հալէպ՝ Յօշոնէս աղա Ս. Քուրբանեան:

Պաղատա՝ Անգղիոյ հիւպատոսի փոխանորդ, աղա

Միքայիլ մահտաի Միստեան:

Կալիֆոռնիա՝ պարոն Սաշիկ Թ. Ալէքսանդր:

Պաղատա՝ պարոն Մանուկ Ռադանեան:

ԻՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ